

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII

AUTORITATE DE STAT AUTONOMĂ

HOTĂRÂREA NR. 241

Din data de 06.04.2022

Dosar nr.: 706/2021

Petiția nr.: 6466/30.08.2021

Petent:

Reclamat:

Obiect: jignirea petentului cu privire la vârsta acestuia, după ce petentul a postat în grupul de WhatsApp al Asociației de Proprietari un clip (executăm talibani)

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

Numele și domiciliul petentului

1.

II. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

2.

III. Procedura de citare

3. Prin adresele înregistrate la CNCD cu nr. 6466/16.09.2021 respectiv 6939/16.09.2021, s-a realizat citarea părților în conformitate cu măsurile dispuse având în vedere contextul evoluției situației epidemiologice determinate de răspândirea coronavirusului SARS-CoV-2, cu solicitarea de a fi transmise completări la petiție, respectiv punctul de vedere în scris (precum și orice alte acte sau dovezi). (fila 5-6 la dosar)

4. Prin adresa nr. 7778/18.10.2021 CNCD a transmis petentului punctul de vedere formulat de către partea reclamată. (fila 19 la dosar)

IV. Susținerile părților

Susținerile petentului

5. Prin adresa cu nr. 6466/30.08.2021 petentul sesizează faptul că partea reclamată l-a jignit cu privire la vârsta pe care o are, după ce acesta a postat în grupul de WhatsApp al Asociației de Proprietari un clip (executăm talibani). (fila 1- 4 la dosar)

6. Precizează faptul că la data de 20.08.2021 a postat din greșeală pe grupul indicat mai sus un clip cu o execuție a talibanilor din Afganistan. După ce un vecin l-a atenționat, acesta a șters acel clip.

7. Susține că partea reclamată l-a jignit postând în grupul de WhatsApp următorul mesaj:

Petent -: „Până acum chiar am avut un ton respectuos, dacă vreți pot schimba foarte repede registru să vedeți ce înseamnă jignitor. Cât despre întâlnire vă propun să mergeți la casa de pensii și să vă bagați pumni în gura cu cei de vârsta dvs. Respectați comunitatea din care (din păcate) faceți parte și numai spam-ați grupul cu porcării!,,

Reclamat -: „ Nu avem nevoie nici de amenințări și jigniri legate de vârstă. Cum ați spus dvs. haideți să ne limităm la bloc. Să păstrăm cumva un echilibru.,,

Punctul de vedere formulat de către partea reclamată

8. Prin adresa nr. 7376/01.10.2021 partea reclamată susține că petentul, în mod intenționat, a extras din context discuția purtată pe grupul de WhatsApp, susținând că acesta a fost rugat de multe ori să nu mai folosească grupul de WhatsApp al asociației de proprietari în scopul amuzamentului propriu, petentul distribuind deseori materiale cu conținut inadecvat, jignitor, xenofob și ofensator. (fila 7 – 16 la dosar)

9. Din capturile de ecran, depuse în anexă, partea reclamată susține că ceilalți membri ai asociației de proprietari îi dau dreptate cu privire la încercarea acestuia de a-l determina pe petent să nu mai folosească grupul pentru distribuirea unor mesaje neadecvate.

10. Petentul i-a sugerat să se întâlnească față în față, reclamatul considerând acest fapt o amenințare la adresa sa. În acest context, reclamatul i-a sugerat să își caute parteneri de dispută în aria de vârstă a dumnealui, fără a încerca ca prin aceasta să-l discrimineze în vreun fel, ci, pur și simplu, să-l determine să remarce că astfel de reacții din partea acestuia nu sunt în acord cu vârsta, educația și înțelepciunea de care ar trebui să dea acesta dovadă. (fila 8 la dosar)

11. Partea reclamată depune capturi ale discuțiilor purtate și care susțin cele menționate prin punctul de vedere depus. (fila 10 - 15 la dosar)

VI. Motivarea în fapt și drept

Legislație și principii

12. O.G. nr. 137/2000 R, la art. 2 alin. 1 prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice”.*

13. Astfel se poate considera discriminare:

- o diferențiere
- bazată pe un criteriu
- care atinge un drept.

14. Art. 15 al **O.G. nr. 137/2000** prevede: *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau*

ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.”

15. Convenția pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale (cunoscut în general sub denumirea de **Convenția europeană a drepturilor omului**, în continuare **Convenția**) prevede, la art. 10 alin. 2, limitarea libertății de exprimare: „Exercitarea acestor libertăți, ce comportă îndatoriri și responsabilități, poate fi supusă unor formalități, condiții, restrângeri sau unor sancțiuni prevăzute de lege care constituie măsuri necesare, într-o societate democratică, pentru securitatea națională, integritatea teritorială sau siguranța publică, apărarea ordinii și prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății sau moralei, protecția reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale sau pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești.” Prin urmare, în conformitate cu acest tratat internațional, în Europa libertatea de exprimare nu este un drept absolut. Nu este lipsit de relevanță nici faptul că libertatea de exprimare este singurul drept cu privire la care **Convenția** subliniază: „comportă îndatoriri și responsabilități”. Totodată art. 17 al **Convenției** interzice abuzul de drept: „Nici o dispoziție din prezenta convenție nu poate fi interpretată ca implicând, pentru un stat, un grup, sau un individ, un drept oarecare de a desfășura o activitate sau de a îndeplini un act ce urmărește distrugerea drepturilor sau a libertăților recunoscute de prezenta convenție sau de a aduce limitări mai ample acestor drepturi și libertăți decât acelea prevăzute de aceasta convenție.”

16. Curtea Europeană a Drepturilor Omului (în continuare CEDO) analizează, în ordine, următoarele aspecte:

- existența unei limitări a libertății de exprimare;
- legalitatea restrângerii libertății de exprimare prin:
 - existența unei norme juridice care prevede restrângerea;
 - calitatea normei juridice, și anume:
 - accesibilitatea;
 - precizitatea;
 - previzibilitatea normei;
- legitimitatea restrângerii, ceea ce trebuie să fie prevăzută de Convenție (pentru securitatea națională, integritatea teritorială, siguranța publică, apărarea ordinii, prevenirea infracțiunilor, protecția sănătății, moralei, reputației sau a drepturilor altora, pentru a împiedica divulgarea de informații confidențiale, pentru a garanta autoritatea și imparțialitatea puterii judecătorești);
- necesitatea restrângerii într-o societate democratică.

17. În mod evident, orice sancționare a limbajului discriminator, chiar și doar printr-un avertisment de natură contravențională, reprezintă o limitare a libertății de exprimare.

18. Privind legalitatea restrângerii, situația din România este cât se poate de clară. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** promovează respectarea dreptului la demnitate; există și o protejare a dreptului la demnitate prin art. 15 al **Ordonanței de guvern nr. 137/2000 privind combaterea tuturor formelor de discriminare**, republicată, accesibilă (prin publicarea în **Monitorul Oficial al României**), cu sancțiuni evidente.

19. Legitimitatea sancționării este dată prin nevoia de a proteja, în principal, reputația și drepturile altora, dar se poate invoca, spre exemplu, și siguranța publică, apărarea ordinii, protecția moralei etc.

20. Art. 30 al **Constituției României** care asigură libertatea de exprimare, prevede și limitele acestei libertăți:

„(6) Libertatea de exprimare nu poate prejudicia demnitatea, onoarea, viața particulară a persoanei și nici dreptul la propria imagine.

(7) Sunt interzise de lege defăimarea țării și a națiunii, îndemnul la război, de agresiune, la ură națională, rasială, de clasă sau religioasă, incitarea la discriminare, la separatism teritorial sau la violență publică, precum și manifestările obscene, contrare bunelor moravuri.”

21. **Decizia nr. 62 din 18.01.2007 a Curții Constituționale** consideră că dreptul la demnitate este una dintre valorile supreme, iar lezarea acestui drept poate fi sancționată chiar și penal: „Obiectul juridic al infracțiunilor de insultă și calomnie, prevăzute de art. 205 și, respectiv, art. 206 din Codul penal, îl constituie demnitatea persoanei, reputația și onoarea acesteia. Subiectul activ al infracțiunilor analizate este necircumstanțiat, iar săvârșirea lor se poate produce direct, prin viu grai, prin texte publicate în presa scrisă sau prin mijloacele de comunicare audiovizuale. Indiferent de modul în care sunt comise și de calitatea persoanelor care le comit — simpli cetățeni, oameni politici, ziariști etc. —, faptele care formează conținutul acestor infracțiuni lezează grav personalitatea umană, demnitatea, onoarea și reputația celor astfel agresați. Dacă asemenea fapte nu ar fi descurajate prin mijloacele dreptului penal, ele ar conduce la reacția de facto a celor ofensați și la conflicte permanente, de natură să facă imposibilă conviețuirea socială, care presupune respect față de fiecare membru al colectivității și prețuirea în justa măsură a reputației fiecăruia. De aceea, valorile menționate, ocrotite de Codul penal, au statut constituțional, demnitatea omului fiind consacrată prin art.1 alin.(3) din Constituția României ca una dintre valorile supreme.”

22. **În fapt**, Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra limitei libertății de exprimare, fiind supusă analizei postarea părții reclamate din grupul de WhatsApp, și anume:

Petent -: „Până acum chiar am avut un ton respectuos, dacă vreți pot schimba foarte repede registru să vedeți ce înseamnă jignitor. Cât despre întâlnire vă propun să mergeți la casa de pensii și să vă bagați pumni în gura cu cei de vârsta dvs. Respectați comunitatea din care (din păcate) faceți parte și numai spam-ați grupul cu porcării!,,

Reclamat-: „ Nu avem nevoie nici de amenințări și jigniri legate de vârstă. Cum ați spus dvs haideți să ne limităm la bloc. Să păstrăm cumva un echilibru.,,

23. Colegiul director este chemat să se pronunțe asupra raportului dintre libertatea de exprimare și dreptul la demnitatea persoanei, interzicerea discriminării raportată la aprecierile părții reclamate, obiect al prezentei sesizări. Analiza urmărește să stabilească dacă în acest caz s-a depășit limita libertății de exprimare și, în consecință, se impune o ingerință a statului prin aplicarea unei măsuri proporționale cu scopul urmărit.

24. Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, pentru a fi acceptată o ingerință în dreptul de exprimare, aceasta trebuie:

- să fie prevăzută de lege (care la rândul ei trebuie să îndeplinească anumite calități: să fie previzibilă și accesibilă),
- să urmărească un scop legitim,

-să fie necesară într-o societate democratică și

-să fie proporțională cu scopul urmărit (Corneliu Bârsan, Convenția europeană a drepturilor omului, vol. I. Ed. C.H. Beck, București, 2005, p. 769-801).

25. O ingerință a statului în această speță, prin constatarea și sancționarea faptei ca fiind o formă de discriminare, deci limitarea libertății de exprimare, **ar constitui un exces, o limitare nejustificată, o măsură neproporțională în raport cu pericolul social al faptei și cu scopul urmărit, caz în care nu se impune interferența statului în limitarea libertății de exprimare.**

26. O ingerință a statului ar fi fost justificată dacă ar fi existat orice element de incitare expresă la ură pe criteriul vârstei. Reține faptul că petentul a sugerat părții reclamate să se întâlnească față în față, partea reclamată, în acest context, a sugerat petentului să își caute parteneri de dispută în aria de vârstă a dumnealui, fără a încerca ca prin aceasta să-l discrimineze în vreun fel, ci pur și simplu, să-l determine să remarce că reacțiile provocate de către petent prin anumite postări nu ar fi în acord cu vârsta, educația și înțelepciunea de care ar trebui să dea dovadă petentul, respectivul grupul de pe WhatsApp fiind creat în ideea comunicării unor aspecte de ordin administrativ, proprietarilor din blocul unde părțile locuiesc. **Totuși, Colegiul director dezaprobă expresiile jignitoare adresate între părți, recomandă ca pe viitor să se evite situații care ar putea conduce la încălcarea unor norme de conviețuire, care necesită respectarea anumitor reguli și considerație reciprocă.**

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Fapta prezentată nu reprezintă o faptă de discriminare, afirmațiile în cauză nu creează un cadru ostil, degradant faptei de discriminare potrivit O.G. nr. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată;

2. O copie a prezentei hotărâri va fi transmisă părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: -

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – membru

DIACONU ADRIAN – membru

HALLER ISTVAN – membru

JURA CRISTIAN – membru

LAZĂR MARIA – membru

MARIA MOȚA – membru

OLTEANU CĂTĂLINA – membru

POPA CLAUDIA SORINA – membru

Redactată și motivată: P.C.S./C.V.

Data: 21.05.2022

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ, constituie de drept titlu executoriu.